לד א מיי' פ"ה מהלכות ביאת מקדש הלכה ז ופ"ב מהלכות עבודת יוה"כ הלכה ג :

לה ב מיי' פ"ה מהלכות ביאת מקדש הלכה טו:

עיין צ"ק

לו ג מיי' שם הלכה ג:

לז ד מיי' שם הלכה

נ"י פ"ק דלאתו שהלך לתרום המזבח סיה מהלך יחידי וסיה מקדש ידיו ורגליו וסיה פלגה או סיה שום דבר כו' כנ"ל

לקמן כה:

תורה אור

ששם (א) **מניח תפילין**: מחוסר כיפורים מנלן? אמר רב הונא אמר קרא "וכפר עליה הכהן וטהרה" טהרה מכלל שהיא טמאה: ושלא רחוץ ידים ורגלים: אתיא חוקה חוקה ממחוסר בגדים: ת"ר *כהן גדול שלא טבל ושלא קידש בין בגד לבגד ובין עבודה לעבודה ועבד, עבודתו כשרה, ואחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט שלא קידש ידיו ורגליו שחרית, ועבד עבודתו פסולה א"ל רב אסי לרבי יוחנן מכדי *חמש טבילות ועשרה קדושין דאורייתא וחוקה כתיב בהו, ליעכבו? א"ל אמר קרא "ולבשם" לבישה מעכבת ואין דבר אחר מעכב, צהבו פניו *אמר ליה ו"ו אאופתא כתבי לך א] אי הכי דצפרא נמי! אמר חזקיה אמר קרא "והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם" ב] דבר המעכב בזרעו מעכב בו, דבר שאינו מעכב בזרעו אין מעכב בו רבי יונתן אמר מהכא "ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו" דבר המעכב בבניו מעכב בו דבר שאינו מעכב בבניו אין מעכב בו, רבי יונתן מ"ט לא אמר מחזקיה? אמר לך ההוא לדורות הוא דכתיב, ואידך מ"ט לא אמר מהא? מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי חנינא *דאמר רבי יוסי ברבי חנינא כל כיור *שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנאמר "ורחצו ממנו ג] משה ואהרן ובניו": ת"ר כיצד מצות קידוש? מניח ידו הימנית על גבי רגלו הימנית וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית ומקדש, רבי יוסי ברבי יהודה אומר מניח שתי ידיו זו על גב זו ועל גבי שתי רגליו זו *על גבי זו ומקדש אמרו לו הפלגתה אי אפשר לעשות כן שפיר קאמרי ליה? אמר רב יוסף וחבירו מסייעו, מאי בינייהו, אמר אביי ד] עמידה מן הצד איכא בינייהו, א"ל רב סמא בריה דרב אשי לרבינא וליתיב מיתב ולקדש? אמר קרא "לשרת" ושירות מעומד הוא: ת"ר קידש ידיו ורגליו ביום אין צריך לקדש בלילה, בלילה צריך לקדש ביום דברי רבי שהיה רבי אומר לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים תניא אידך *היה עומד ומקריב על גבי מזבח כל הלילה ה] לאורה טעון קידוש ידים ורגלים דברי רבי רבי אלעזר בר"ש אומר כיון שקידש ידיו ורגליו מתחלת עבודה אפילו מיכן ועד עשרה ימים אינו צריך לקדש וצריכא: דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמר רבי דפסק ליה מעבודה לעבודה אבל בהא דלא פסק ליה אימא מודי ליה רבי לרבי אלעזר ברבי שמעון ואי אשמעינן בהא, בהא קאמר רבי אלעזר ברבי שמעון אבל בהא אימא מודי ליה לרבי, צריכא, מאי טעמא דרבי דכתיב "בגשתם" מ"ט דרבי אלעזר בר"ש דכתיב "בבואם" ואידך נמי הא כתיב "בבואם"? אי כתיב "בגשתם" ולא כתיב "בבואם" הוה אמינא על כל גישה וגישה, כתב רחמנא "בבואם", ואידך נמי הא כתיב "בגשתם"? אי כתיב "בבואם" ולא כתיב "בגשתם" הוה אמינא אפילו אביאה ריקנית, אביאה ריקנית הא כתיב "לשרת", אלא "בגשתם" מיבעי ליה לכדרב אחא בר יעקב *דאמר רב אחא בר יעקב הכל מודים בקידוש שני כשהוא לבוש מקדש דאמר קרא "או בגשתם" מי שאינו מחוסר אלא גישה בלבד יצא זה שמחוסר לבישה וגישה, "להקטיר אשה" למה לי? מהו

ששם מניח תפילין · הלכך ליכא חציצה ותנא דאיצטריך לאשמועינן אם הניחן אין חוצצות משום ייתור בגדים הוא דאיצטריך ו] לאשמועינן דלאו בגד הוא: **מכלל שהיא טמאה** · עד עכשיו, וטמא כתיב ביה "וינזרו ולא יחללו": **אתיא חוקה חוקה** · מה להלן אם עבד חילל אף כאן אם עבד חילל: **כהן גדול כו'** · כגון בחמש עבודות של יום הכפורים דילפינן בסדר יומא (דף לב·) שהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב וצריך לכל חילוף טבילה ושני קידושין מן המקרא אם לא טבל ולא קידש עבודתו כשרה: **שחרית** · בין ביום הכפורים בין בכל השנה עבודתו פסולה כדילפינן חוקה חוקה ממחוסר בגדים: **דאורייתא** · דכתיב "ורחץ את בשרו במים ולבשם" והתם יליף לכולה מילתא: **וחוקה כתיב בהו** · לאחר שגמר כל הפרשה כתיב "והיתה להם לחוקת עולם בחדש השביעי בעשור וגו'": **אמר קרא "ולבשם"** · שינה הכתוב בלבישה לעכב דכתיב "ילבש...ולבשם" ולהכי כתיב ז] הכא עכובא למעוטי עכובא דחוקה דלא קיימא אהאי קרא דאיירי ברחיצה ולבישה אלא אשאר ח] (שני) דברים האמורים בפרשה: **ואין דבר אחר** ט] בפסוק זה מעכב: **צהבו פניו** · של ר' אסי מפני שמחה כסבור טעם הגון שמע: **וי"ו אאופתא כתיבי לך** · כתבתי לך וי"ו על הבקעת את שאין ניכרת י] בה מפני שורות הבקעת שמפסיקות בה הפסקות הרבה, לשון אחר השורות עצמן קרי להו וי"ו שדומין לה, כלומר אין זה טעם דאיכא לאקשויי א"כ אפילו קדוש של שחרית יא] [של יוה"כ] נמי לא נעכב ביה דהא אימעוט ביום הכפורים מולבשם: **והיתה להם** (ב) **לחק עולם** · בקידוש כתיב: **בזרעו** · בכהנים הדיוטים דהיינו קידוש שבשעת כניסה שנוהג בכל הכהנים מעכבא יב] באהרן ביום הכפורים דהא חוקה כתיב: **לדורות סוף דכתיב** · אזהרה לנהוג חוקה זו לזרעו אחריו ולאו להיקשא אתא: **שאין בו** · שאין מחזיק מים כשיעור ארבע קידושין: ***משה ואהרן** · תרין, ובניו = תרין שאף משה כהן היה בשבעת ימי המילואים ואע"ג דלא כהנו בבת *אחת מיהו קרא להכי מידרש: **מניח ידיו כו'** · דבעינן ידיו ורגליו (ג) יג] כאחד "ירחצו" כדכתיב קרא: **הפלגתה** · דברים ממדת כל אדם דאי אפשר לו שלא יפול: **אמר רב יוסף** · הא דרבי יוסי ברבי יהודה כשחבירו מסייעו מחזיק בו שלא יפול: **מאי בינייהו** · במאי פליגי: **עמידה מן הצד** · כגון זו שאינו בלא סיוע לרבנן לא הויא עמידה ואנן עמידה בעינן כדמפרש לקמן: **אמר קרא לשרת** · "או בגשתם אל המזבח לשרת" איתקש קידוש לשירות: (ד) **אינו צריך לקדש בלילה** · אם לא יצא ולא הסיח דעתו: **צריך לקדש ביום** · כדמסיים מילתיה שהלינה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לינה לקמן בפרק המזבח מקדש (דף פז·): **מתחלת עבודה** · כשהתחיל לעבוד עבודות (הלנו) ולא הסיח דעתו יד] *[עד עשרה ימים ובלבד שיהא עומד ועובד]: **דפסק ליה מן העבודה** · אלא שלא הסיח דעתו דלא תני בה היה עומד ומקריב כי הכא: **דכתיב בגשתם** · טו] וגישה דשחרית = גישה אחריתי היא שהרי יש כאן מערכה חדשה: **דכתיב בבואם** · והרי [זה] לא יצא: טז] **(אבל) גישה וגישה** · ואפי' שתיקן בו ביום: **אביאה ריקנית** · נכנס שלא לעבוד: **דרב אחא בר יעקב** · בסדר יומא: **הכל מודים** · ר"מ ורבנן דפליגי *בקידוש שלפני כל טבילה של יז] טבילות [כ"ג רבנן אמרי] קידש ידיו ורגליו ופשט רבי מאיר אומר פשט קידש ידיו ורגליו, מודים הם בקידוש של אחר טבילה שלובש הבגדים שהוא מחליף ואחר כך מקדש ולא מקדש כשהוא ערום דכתיב "בגשתם ירחצו" מי שאינו מחוסר אחר קידוש אלא גישה: **להקטיר אשה** · דכתיב גבי קידוש למה לי פשיטא דבעיא קידוש דהא גישת מזבח היא: מהו

וחוקה כתיב בהו ליעכבו · אפי' למאן דאמר (יומא דף ס·) דלא כתיבא חוקה אלא יח] [בדברים הנעשים] בבגדי לבן בפנים לכל הפחות קידוש דהוי בין בגדי זהב לבגדי לבן ליעכב דצורך פנים כפנים כדאמר שילהי הוציאו לו (שם דף ס:) דקטרת שחפנה קודם שחיטת הפר פסולה דצורך פנים כפנים דמי: **אי** הכי דצפרא נמי · *תימה מאי קושיא כיון דהוי במיתה אתי בקל וחומר מיושב שאינו במיתה ואם עבד חילל וכי תימא מה ליושב כו' ונילף מיושב וחד מהנך ועוד דהם יושב לא פריך ואמאי חשיב ליה וי"ו אאופתא:

וחבירו מסייעו יט] במסכת תמיד (דף כח· פרק א מ"ד) משמע *דאותו [שהיה הולך לתרומת הדשן] היה כ] מהלך יחידי והיא פלוגתא או היה שם דבר שהיה מסייעו:

עמידה מן הצד איכא בינייהו · לרבנן לא שמיה עמידה מן הצד ונראה כא] כשקורין בתורה שלא לסמוך משום דאמר (רבי) במגילה פרק הקורא את המגילה עומד (דף כא·) דבתורה בעי עמידה ובירושלמי נמי אמרינן דאסור לסמוך משום דכשם שניתנה באימה כך עוסקין אותה באימה:

וליתב מיתיב וליקדש · לאו ישיבה ממש קאמר דאין ישיבה בעזרה אלא סמיכה*:

אלא כב] האי בגשתם מיבעי ליה לכדרב אחא בר יעקב · אף על גב דביומא משמע דרבי נמי אית ליה דרב אחא בר יעקב כג] דקסבר דתרתי שמע מינה: מיתיבי

הגהות הב"ח

(א) גמ' ששם מניח תפילין: (ב) רש"י ד"ה וסיפא להם חק עולם: (ג) ד"ה מניח וכו' כאחד כדכתיב קרא ירחצו הס"ד: (ד) ד"ה אינו צריך וכו' ע"ל דף כ ע"ב:

גליון הש"ס

נ"י הנ"ק בקידוש שלפני כל טבילה וטבילה דרבנן סברי קידש ידיו וכו' כנ"ל ועיין במסכת יומא דף דף לב ע"ב

שיטה מקובצת

א] אי הכי דצפרא נמי ואפשר דצפרא מרבינן מגז"ש דמחוסר בגדים א"כ מיעט דולבשם לאו דוקא מאותו דצפרא כמו כן לא יהיה דוקא מן האחריני · מהר"פ : ב] דבר המעכב בזרעו כגון תמיד של שחרית שבכל יום שנוהג בכהנים הדיוטים אבל עבודת יה"כ שאינו נוהג אלא בכה"ג אין מעכב בו : ג] משה ואהרן ובניו · אע"ג דמשה היה לוי מ"מ היה משמש בז' ימי המילואים וא"ת ליבעי שיתא דד' בנים היו לאהרן וי"ל דכבר מתו נדב ואביהוא וא"ת והרי ארבע נמי לא שימשו ביום אחד דבז' ימי המילואים ששימש משה לא שימש אהרן ואח"כ ששימש אהרן שוב לא שימש משה ואפ"ה קחשיב להו ד' כמו כן ליבעי שיתא אע"פ שנדב ואביהוא לא שימשו וי"ל דמיעוט בניו שנים והר"ם תירץ בשמיני למילואים גמי שימש משה, שמה שהובחרה העבודה באהרן כדכתיב קרב אל המזבח היינו דוקא עבודת היום כגון עגל וכבש ושאר עבודות דשייכי (לשמיני) (לשמינית)[ליום השמיני] של] ימי המילואים אבל עבודות שהיו עושין בכל יום כגון תמידין וקטורת זה עשה משה כדכתיב ויהי באחד לחודש הוקם המשכן ואח"כ כתיב ויעל את העולה אלמא משמע מי (שהוקם) [שהקים] את המשכן דהיינו משה העלה את העולה ובאותו יום שהוקם את המשכן היה שמיני למילואים ונטל עשר עטרות.מהר"פ : ד] עמידה מן הצד כו' וא"כ צריך ליזהר בכל מקום שצריך עמידה כגון בתפילה והקורא בתורה שלא יסמוך כדאיתא בירושלמי כו' ור' יחיאל מפריש היה אומר דדוקא שלא היה יכול לעמוד בלי סמיכה לא שמה עמידה אבל היכא שהיה יכול לעמוד בלי סמיכה אף כי עושה סמיכה שמה עמידה ומורי אומר אם הוא סומך כל כך בחוזק שאם תנטל הדבר שהוא סומך עליו יפול לא שמה עמידה ואם לאו שמה עמידה · מהר"פ : ה] לאורה · גליון פי' לעמוד השחר : ו] לאשמועינן ולפי' השני שפי' לעיל מטעם חציצה צריך לפרש דהיא גופא קמ"ל דשערו היה נראה (שם) [וליכא משום] חציצה ומהכא משמע שהיה הציץ נתון על גובה הראש ולא על מצחו ממש אלא במקום השיער בגובה הראש [ודלא] כתרגום [על] בין עינוהי ומזה מיושב ריב"א הא דשואלין מאי שנא של כה"ג דקרי ליה מצנפת ושל כהן הדיוט קורין ליה מגבעות אלא משום דשל כה"ג היתה קטנה לפי שהיה מניח הציץ על שערו אבל של כהן הדיוט היתה גדולה ומכסה כל הראש ואע"ג דביומא קרו לשל הדיוט מצנפת לשון חכמים לחוד ולשון תורה לחוד · מהר"פ : ז] ולהכי כתיב עכובא הכא למעוטי ולומר דעכובא דחוקה לא קיימא : ח] תיבת שני נמחק : ט] שבפסוק זה : י] תיבת בה נמחק : יא] שחרית של יה"כ : יב] מעכבא בו : יג] ורגליו בחדא רחיצה כדכתיב בקרא הס"ד : יד] דעתו עד עשרה ימים ובלבד שיהא עומד ועובד : טו] בגישתם וגישת שחרית גישה : טז] מה"ד על כל גישה וגישה : יז] של ה' (טבילות) ותיבת כה"ג רבנן אמרי ל"ש ונמחק : יח] אלא בדברים הנעשים : יט] מסייעו לקדש : כ] הולך יחידי ושמא ההיא פליגא : כא] ונראה דצריך להזהיר בשעה שקורין בתורה : כב] תיבת האי נמחק : כג] יעקב קסבר אות ד' נמחק :

נושא
כהן שעבד בלי רחיצת ידים ורגלים שחרית

נושא
כיצד הנחת ידים ורגלים בשעת קידוש

נושא (בשיטה מקובצת)
1. מקום הציץ על ראש כה"ג
2. ההבדל בין מצנפת של כה"ג ומגבעת של כהן הדיוט